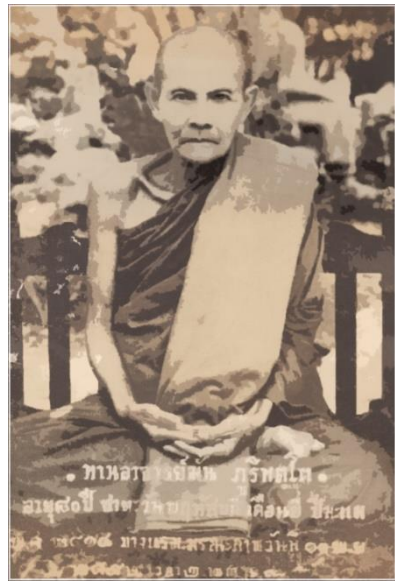

จัดโดย
สถาบันภาษาศาสตร์และ
วัฒนธรรมศึกษาราชนครินทร์
คณะมนุษยศาสตร์ มก.
rilc.ku.ac.th

เดินทางเพื่อเรียนรู้

บันทึกการเรียนรู้

โครงการตามรอยธรรม
“วิถีแห่งศรัทธา
หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต”

วันพฤหัสบดีที่ ๒๒-วันอาทิตย์ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๙
จังหวัดสกลนคร

บันทึกการเรียนรู้

Blank lined area for writing notes.

บันทึกการเรียนรู้

โครงการตามรอยธรรม “วิถีแห่งศรัทธา หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต”

โครงการตามรอยธรรม วิธีแห่งศรัทธา

“หลวงปู่มั่น ฐริทัตโต” จังหวัดสกลนคร

วันที่ 22-25 ธันวาคม 2559

หลวงปู่มั่น ฐริทัตโต พระอาจารย์ใหญ่แห่งวัดป่าสายธรรมยุติกนิกาย ที่ผู้คนให้ความเลื่อมใสศรัทธาเป็นอย่างมาก จากอัตชีวประวัติหลวงปู่มั่น ท่านกำเนิดในสกุลแกนแก้ว ณ บ้านคำบางอำเภोजังหวัดอุบลราชธานี ท่านเป็นผู้ที่มีสติปัญญาดีมาแต่กำเนิด สามารถเรียนอ่านเขียนได้รวดเร็ว และมีความขยันหมั่นเพียรชอบเล่าเรียนศึกษา ได้บรรพชาเป็นสามเณรเมื่ออายุได้ 15 ปี แต่ได้ลาสิกขาเมื่ออายุ 17 ปี ตามที่บิดาขอร้องให้มาช่วยงาน แต่ด้วยความที่คิดอยากบวชอยู่เสมอ เมื่ออายุได้ 22 ปี จึงลาบิดามารดาเข้าศึกษาในสำนักหลวงปู่เสาร์ วัดเลียบ อำเภอมืองจังหวัดอุบลราชธานี

เมื่ออุปสมบทจึงได้ชานานามมครว่า “ฐริทัตโต” (ผู้ให้ปัญญา ผู้แจกจ่ายความฉลาด) ในสมัยบ่าเพ็ญเพียรท่านได้แสวงวิเวกตามสถานที่ต่าง ๆ ทั้งฝั่งลาว ฝั่งไทย จากนั้นจึงเดินทางลงไปศึกษากับนักปราชญ์กรุงเทพฯ ณ วัดปทุมวนาราม ออกแสวงหาวิเวกในภาคกลางและภาคเหนือนานถึง 11 ปี จนได้รับความรู้แจ้งในพระธรรมวินัย สิ้นความสงสัยในคำสอนของพระพุทธเจ้า และท่านดำเนินรอยตามวิถีการปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะจุดงวัตร 13* เป็นรูปแบบและฐานของการปฏิบัติของพระป่า จนมีลูกศิษย์อยู่มากมายทั่วทุกภาคของประเทศไทย

***จุดงวัตร 13 ข้อ** คือ ข้อปฏิบัติที่เข้มงวดเป็นพิเศษเพื่อขัดเกลากิเลส ภิกษุจะถือปฏิบัติหรือไม่ก็ได้ ผู้ที่จะปฏิบัติจุดงวัตรสามารถเลือกได้ว่าจะปฏิบัติข้อใด เป็นเวลานานเท่าใด เมื่อจะถือปฏิบัติก็เพียงกล่าวคำสมาทานจุดงวัตรข้อที่ตนเลือก แล้วก็เริ่มปฏิบัติได้เลย

หมวดที่ 1 จีวรปฏิสังขต (เกี่ยวกับจีวร)

1. การถือผ้าบังสุกุลเป็นวัตร คือการใช้แต่ผ้าเก่าที่คนเขาทิ้งเอาไว้ตามกองขยะบ้าง ข้างถนนบ้าง ผ้าห่อศพบ้าง นำผ้าเหล่านั้นมาซักย้อมสี เย็บต่อกันจนเป็นผืนใหญ่แล้วนำมาใช้ งดเว้นจากการใช้ผ้าใหม่ทุกชนิด (บังสุกุล = คลุกฝุ่น)
2. การถือผ้า 3 ผืน (ไตรจีวร) เป็นวัตร คือการใช้ผ้าเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้นอันได้แก่ สบง (ผ้าถุง) จีวร (ผ้าห่ม) สังฆาฏิ (ผ้าสารพัดประโยชน์ เช่น คลุมกันหนาว ปูนั่ง ปูนอน ปัดฝุ่น ใช้แทนสบง หรือจีวรเพื่อซักผ้าเหล่านั้น ปัจจุบันภิกษุไทยมักใช้พาดบ่าเมื่อประกอบพิธีกรรม)

หมวดที่ 2 บิณฑบาตปฏิสังขต (เกี่ยวกับบิณฑบาต)

3. การถือบิณฑบาตเป็นวัตรคือ การบริโภคอาหารเฉพาะที่ได้มาจากการรับบิณฑบาตเท่านั้น ไม่บริโภคอาหารที่คนเขานิมนต์ไปฉันตามบ้าน
4. ถือการบิณฑบาตตามลำดับบ้านเป็นวัตรคือ จะรับบิณฑบาตโดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ไม่เลือกว่าเป็นบ้านคนรวยคนจน ไม่เลือกว่าอาหารดีไม่มีดี มีใครใส่บาตรก็รับไปตามลำดับ ไม่ข้ามบ้านที่ไม่ถูกใจไป
5. ถือการฉันในอาสนะเดียวเป็นวัตรคือ ในแต่ละวันจะบริโภคอาหารเพียงครั้งเดียว เมื่อนั่งแล้วก็ฉันจนเสร็จ หลังจากนั้นก็จะไม่บริโภคอาหารอะไรอีกเลย นอกจากน้ำดื่ม
6. ถือการฉันในบาตรเป็นวัตร คือจะนำอาหารทุกชนิดที่จะบริโภคในมือนั้นมารวมกันในบาตร แล้วจึงฉันอาหารนั้น เพื่อไม่ให้ติดในรสชาติของอาหาร

7. ถือการห้ามภตที่ถวายเป็นวัตร คือเมื่อรับอาหารมากพอแล้ว ตัดสินใจว่าจะไม่รับอะไรเพิ่มอีกแล้ว หลังจากนั้นถึงแม้มีใครนำอะไรมาถวายเพิ่มอีก ก็จะไม่รับอะไรเพิ่มอีกเลย ถึงแม้อาหารนั้นจะถูกใจเพียงใดก็ตาม

หมวดที่ 3 เสนาสนปฏิสังขต (เกี่ยวกับเสนาสนะ)

8. ถือการอยู่ป่าเป็นวัตรคือ จะอยู่อาศัยเฉพาะในป่าเท่านั้น จะไม่อยู่ในหมู่บ้านเลย เพื่อไม่ให้ความพลุกพล่านวุ่นวายของเมืองรบกวนการปฏิบัติ หรือเพื่อป้องกันการพอกพูนของกิเลส
9. ถือการอยู่โคนไม้เป็นวัตรคือ จะพักอาศัยอยู่ใต้ต้นไม้เท่านั้น งดเว้นจากการอยู่ในที่มีหลังคาที่สร้างขึ้นมาจากมังงบัง
10. ถือการอยู่กลางแจ้งเป็นวัตรคือ จะอยู่แต่ในที่กลางแจ้งเท่านั้น จะไม่เข้าสู่ที่มุงบังใดๆ เลย แม้แต่โคนต้นไม้ เพื่อไม่ให้ติดในที่อยู่อาศัย
11. ถือการอยู่ในป่าช้าเป็นวัตรคือ จะงดเว้นจากที่พักอันสุขสบายทั้งหลายแล้วไปอาศัยอยู่ในป่าช้า เพื่อจะได้ระลึกถึงความตายอยู่เสมอ ไม่ประมาท
12. ถือการอยู่ในเสนาสนะที่เขาจัดไว้ให้เป็นวัตรคือ เมื่อใครชี้ให้ไปพักที่ไหน หรือจัดที่พักอย่างไรให้ ก็พักอาศัยในที่นั้น โดยไม่เลือกว่าสะดวกสบายหรือถูกใจหรือไม่ และเมื่อมีใครขอให้สละที่พักที่กำลังพักอาศัยอยู่นั้น ก็พร้อมจะสละได้ทันที
13. ถือการนั่งเป็นวัตรคือ จะงดเว้นอิริยาบถนอน จะอยู่ใน 3 อิริยาบถเท่านั้นคือ ยืน เดิน นั่ง จะไม่เอนตัวลงให้หลังสัมผัสพื้นเลย ถ้าวางมากก็จะใช้การนั่งหลับเท่านั้น เพื่อไม่ให้เพลิดเพลินในการนอน

วัดป่าสุทธาวาส

ตั้งอยู่ในตัวเมืองสกลนคร มีพิพิธภัณฑ์ของพระเกจิอาจารย์ชื่อดัง 2 รูปคือ พิพิธภัณฑ์พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต เริ่มก่อสร้าง พ.ศ. 2516 เป็นอาคารทรงไทยประยุกต์ บริเวณประตูทางเข้าด้านหน้า มีแผ่นดินเผาเล่าเรื่องชุดไตรปิฎกของพระอาจารย์มั่น ภายในอาคารประดิษฐานพระรูปหล่อโลหะเหมือนจริงของพระอาจารย์มั่น ด้านหน้าพระรูปบรรจุพระอัฐิธาตุของท่าน พร้อมกับจัดแสดงเครื่องอัฐบริขาร หนังสือธรรมะ หนังสือประวัติของท่านอีกด้วย

พิพิธภัณฑ์พระอาจารย์หลุย จันทสาโร เป็นเจดีย์ภายในบรรจุอัฐิพระอาจารย์หลุย ภายในเจดีย์จัดเป็นพิพิธภัณฑ์ แสดงภาพลายรดน้ำเกี่ยวกับประวัติพระพุทธศาสนา ประดิษฐานหุ่นขี้ผึ้งพระอาจารย์หลุย ซึ่งเป็นที่เก็บอัฐิธาตุของท่านด้วย เจดีย์นี้พิเศษตรงที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเขียนแปลนเจดีย์องค์นี้ โดยเน้นที่ความเรียบง่ายตามที่พระอาจารย์หลุยเคยปรารถนาไว้

วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร

ประดิษฐานพระธาตุเชิงชุม พระธาตุคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดสกลนคร ตั้งอยู่ที่ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร กรมศิลปากรขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานเมื่อปี พ.ศ. 2478 องค์พระธาตุเป็นเจดีย์ก่ออิฐถือปูนสูง 30 เมตร สร้างครอบเจดีย์องค์เดิมที่ก่อด้วยศิลาแลง สถาปัตยกรรมแบบล้านช้างคือ องค์พระธาตุคล้ายดอกบัวเหลี่ยมตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมซ้อนลดหลั่นกันหลายชั้น ภายในองค์ธาตุมีศิลาจารึกอักษรขอมฝังติดอยู่ที่ผนังอายุราวพุทธศตวรรษที่ 16

วัดอาจาโรรังสี โดย พระครูภาวนาวรรุฒิ

สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดดีเด่น ปี พ.ศ. 2554 ตั้งอยู่ที่บ้านคำข่า ตำบลไร่ อำเภอดงหลวง จังหวัดสกลนคร สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงประทานนามวัดให้ว่า “อาจาโรรังสี” หมายถึงฉายาของพระมหาเถระ 2 รูป คือ “อาจาโร” ของหลวงปู่ฝั้น และ “เทสรังสี” ของปู่เทศก์ เป็นพระภิกษุฝ่ายวิปัสสนาธุระสายหลวงปู่ฝั้น ภูริทัตโต

พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์ครบรอบ 100 ปี หลวงปู่เทศก์ เทสรังสี ประดิษฐาน “พระพุทธทุกขนิโรธบารมี” พระพุทธปฏิมาประธาน ปางมารวิชัย พุทธศิลป์สมัยเชียงแสน จัดแสดงภาพเล่าเรื่องเกี่ยวกับหลวงปู่เทศก์ สิ่งของ บริหารของพระกรรมฐาน และทันตธาตุ (ธาตุฟัน) ของหลวงปู่เทศก์ ซึ่งแปรสภาพเป็นพระธาตุสี่ดอกพิภูลแห่งรูปพรรณเท่าเมล็ดข้าวโพดและเมล็ดถั่วเขียว พร้อมกับอัฐิธาตุ เกศาธาตุ นขาธาตุ ตโจธาตุ โลมาธาตุไว้ในบุษบกไม้สักปิดทอง

วัดภูริทัตตถิราวาส

หรือวัดป่าบ้านหนองผือ ตั้งอยู่ที่บ้านหนองผือ ตำบลนาโน อำเภอดงหลวง จังหวัดสกลนคร เมื่อครั้งที่หลวงปู่ฝั้นพำนัก ณ เสนาสนะป่าบ้านห้วยแคน และพระอาจารย์หลุย จันทสาโร จำพรรษาอยู่ที่บ้านหนองผือนาโน ได้แนะนำชาวบ้านหนองผือให้อารธนาหลวงปู่ฝั้นมาจำพรรษาที่นี่ ชาวบ้านจึงได้เดินทางไปอารธนาหลวงปู่ฝั้น ณ บ้านห้วยแคน ท่านจึงได้มาจำพรรษา ณ วัดป่าบ้านหนองผือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2488-2492 ในอดีตท่านไม่เคยจำพรรษาที่ไหนซ้ำเป็นปีที่ ๒ เลย วัดนี้จึงเป็นวัดที่หลวงปู่ฝั้นจำพรรษานานที่สุด นอกจากนั้น วัดแห่งนี้ยังเคยเป็นที่จำพรรษาของเกจิอีกหลายท่านจึงเป็นแหล่งศึกษาประวัติเกจิอาจารย์ หรือมหาวิทยาลัยเถิก เช่น หลวงปู่หลุย หลวงปู่ขาว หลวงตามหาบัว หลวงปู่หล้า หลวงพ่อชา เป็นต้น ยังคงมีกุฏิของท่านเหล่านั้นไว้เป็นที่กราบไหว้บูชา

ที่มาของข้อมูล

ยอด เนตรสุวรรณ. 2549. นครพนม สกลนคร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สารคดี.

“ชุดไตรปิฎก 13 ข้อ.” 2554. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.kiriwong.ac.th/index.php/2011-06-03-10-24-05/222--13>

สืบค้น 20 ธันวาคม 2559.

“วัดภูริทัตตถิราวาส” [ม.ป.ป.] [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://luangpumun.org/wara/nangpep.html> สืบค้น 20 ธันวาคม 2559.

“วัดอาจาโรรังสี.” [ม.ป.ป.] [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://watarjarorongsee.com/watarjarorongsee.html> สืบค้น 20 ธันวาคม 2559.

